

Dvajset let Društva Novo mesto

Društvo je bilo 24. januarja 1994 vpisano v register društev in si od tedaj v skladu s pravili društva prizadeva za trajnostni in z vsemi mestnimi deležniki usklajen kulturni, gospodarski, socialni in prostorski razvoj Novega mesta.

V Društvu Novo mesto so se začeli zbirati številni novomeški razumniki, ki so se zavedali, da kot posamezniki ne morejo veliko storiti za svoj boljši danes in jutri in tudi ne

Društvo Novo mesto praznuje dvajsetletnico obstoja in delovanja. Ustanovili so ga 18. novembra 1993 Eva Simič, Tone Škerlj, Marjan Moškon, Janez Penca, Andrej Bartelj, Staša Vovk, Marijan Lapajne, Matjaž Verbič in Stane Škufca.

mesta, katerega del so, in da se v svojih prizadevanjih tudi ne morejo povsem zanesti na pristojne službe in stroke. Rešitev so videli v organizirani civilni družbi, v društvu, ki se bo zavzemalo za interese mesta, za njegov urejen videz in zdravo življenje v njem. Okoli stro-

kovno podkovanega in dejavnega članskega jedra so se vedno bolj zbirali številni meščani z močno izraženo pripadnostjo svojemu rodному mestu.

Društvo Novo mesto je ob dvajsetletnici delovanja izdalo priložnostni zbornik, ki je svojevrstna slikovna in besedna

retrospektiva delovanja društva v zadnjih dvajsetih letih. Slikovito opisuje polpretekle družbene in prostorske pojave in spremembe v našem mestu, ki so jim poskušali slediti tudi članice in člani našega društva v vlogi aktivnih državljanov.

To je bil čas, ko je imelo društvo vsaj en mandat v vsakokratnem sklicu občinskega sveta Mestne občine Novo mesto in ko so posamezni člani društva pogosto že s svojim ugledom in besedo uspeli pridobiti marsikatero dobrobit za naše mesto ali preprečiti škodljiv poseg. Seveda se je društvo ob tem soočalo tudi s trenutki nemoči, jeze in obupa, toda kljub občasnim slabim izkušnjam si je v dveh desetletjih delovanja pridobilo ugled pri mestni oblasti in civilni družbi.

Časi prelomnih tranzicijskih dogodkov so mimo in tudi v Novem mestu smo v zadnjem desetletju priča poudarjenim globali-

lastnem okolju ste na strokovni ravni opozarjali na nepravilnosti na različnih področjih, predvsem na področju kulturne dediščine in urbanizma ter na degradacijo mestnega prostora, mrtvilo v mestnem jedru. Vseskozi ste se dejavno vključevali tudi v politično življenje občine, saj ste na ta način poskušali uresničevati cilje, ki ste si jih zastavili.

Nadaljevanje na 2. str.

Proslava

Društvo Novo mesto je dvajsetletnico svojega delovanja obeležilo s slavnostno proslavo v nedeljo, 26. januarja 2014, v Trdinovi dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine. Ob tej priložnosti je podžupanja Mojca Spec Potočar društvu podelila posebno priznanje Mestne občine Novo mesto. Priznanja je iz rok predsednika društva dobilo tudi devet ustanoviteljev društva, t. i. pračlanov, ki so po več mesecih pripravili organizirani ustanovni občni zbor društva 18. novembra 1993. Vrhunec slavnostne prireditve je bila podelitev

Društvo
Novo mesto

častnega članstva Bogdanu Osolniku in obuditev spomina na nedavno preminulega dejavnega člana Vladimirja Braca Mušiča, ki mu je društvo prav tako želelo podeliti častno članstvo. Jubilejno prireditev so obogatili godalni kvartet Corcoras in plesalci Plesnega studia Novo mesto. Prireditev, ki jo je vodila Nina Štampohar, je bila tudi zelo dobro obiskana, s čimer so številni Novomeščani pokazali pripadnost svojemu mestu.

Jasnovidni ustanovitelji Društva

Podžupanja Mestne občine Novo mesto Mojca Spec Potočar je po kratkem nagovoru zbranim ob dvajsetletnici Društva Novo mesto izročila predsedniku priznanje Mestne občine.

Spoštovane, spoštovani,

danes, dvajset let po ustanovitvi Društva Novo mesto, se je izkazalo, kako jasnovidni ste bili njegovi ustanovitelji, ko ste v svojem temeljnem poslanstvu zapisali: skrb za ohranjanje kulturnih, arhitekturnih, urbanističnih in družbenih vrednot

Novega mesta.

Delovali ste in še vedno delujete skladno z mislijo, ki je bila v devetdesetih letih 20. stoletja v ospredju številnih družbenih gibanj in teoretičnih pristopov: »Deluj lokalno, misli globalno.«

Skozi vsa ta leta ste uresničevali prav ta cilj. V

Predsednik Tomaž Golob je ustanoviteljem Društva Novo mesto podelil spominska priznanja. Od leve: predsednik Golob, M. Moškon, M. Verbič, E. Simič, S. Vovk, T. Škerlj, M. Lapajne, A. Bartelj, S. Škufca, manjka J. Penca (Foto: Boštjan Pucelj)

Podžupanja Mestne občine Novo mesto Mojca Špec Potočar, ki nadomešča župana Alojzija Muhiča, izroča priznanje ob 20-letnici Društva Novo mesto predsedniku Tomažu Golobu (Foto. Boštjan Pucelj)

Jasnovidni ustanovitelji Društva

Nadaljevanje s 1. strani

V teh dejavnostih ste bili včasih bolj, včasih manj uspešni. V obdobju dvajsetih let ste izdali odlične strokovne publikacije in zbornike, posamezni člani pa objavljate tematske in strokovne članke v različnih časopisih, predvsem v reviji Rast. Večina vaših strokovnih prispevkov in pristopov je bila v našem lokalnem okolju odmevna in uporabna.

Ugotavljam, da v teh dveh desetletjih Društvo Novo mesto ni izgubilo svojega naboja in svoje družbeno-kritične narav-

Pri večini projektov, predvsem tistih, ki so vezani na mestno jedro, ste pomemben sogovornik občini, saj s svojim znanjem in strokovnostjo pomagajte pri oblikovanju ustreznih rešitev v korist prihodnosti Novega mesta.

nanosti. Še vedno se vključujete v dejavnosti občine in politične odločitve. Ste nekakšen popravljač in kritik posameznih odločitev in posegov v prostor Novega mesta, hkrati pa nenehno opozarjate in tudi strokovno usmerjate posamezne projekte.

V tem obdobju posamezni člani društva dejavno sodelujete pri oblikovanju

Mojca Špec Potočar

obeleževanja 650. obletnice ustanovitve Novega mesta, ki bo v letu 2015, pri izvedbi projekta obnove mestne tržnice, pri oblikovanju kulturne podobe mestnega jedra, kot je urbana oprema, prireditve na trgu in prenove

Glavnega trga.

Pri večini projektov, predvsem tistih, ki so vezani na mestno jedro, ste pomemben sogovornik občini, saj s svojim znanjem in strokovnostjo pomagajte pri oblikovanju ustreznih rešitev v korist prihodnosti Novega mesta. Med občino in društvom so tudi občasna nasprotna mnenja in strokovni pristopi, vendar z razumnim pogovorom in medsebojnim sodelovanjem vedno najdemo skupne rešitve.

Zato v imenu občine in svojem imenu želim vašemu društvu še veliko uspešnega dela z željo, naj sodelujemo ustvarjalno in da bomo s skupnimi močmi delali v dobrobit Novega mesta in Novome-

rečno!

Godalni kvartet Corcoras je z žlahtno muziko obogatil večer ob dvajsetletnici Društva (Foto: B. Pucelj)

Bogdan Osolnik, častni član društva

Upravni odbor je na seji 8. januarja 2014 sklenil podeliti naslov častnega člana Bogdanu Osolniku. Razglasitev tega sklepa je sledila na proslavi ob 20-letnici društva zadnjo nedeljo v minulem mesecu. Te se Bogdan Osolnik zaradi zdravstvenih težav ni mogel udeležiti. Odbor je zagotovil osebno vročitev listine o imenovanju na njegovem domu v Ljubljani.

Bogdan Osolnik

Kaj je vodilo društvo k tej odločitvi?

Nedvomno je, da je Bogdan Osolnik (rojen 13. maja 1920) najuglednejši član našega društva, ki je svojo mladost, čas šolanja do mature na novomeški gimnaziji (leta 1938) in prva leta študija na pravni fakulteti v Ljubljani preživel s svojimi starši v Novem mestu, in da je bil vedno, kot je tudi še danes, »pravi Novomeščan«, kakor pove vedno in povsod.

Že pred drugo svetovno vojno je bil dejaven v Slovenskem klubu ljubljanskih študentov, takoj po izbruhu vojne pa se je pridružil Osvobodilni fronti in deloval kot njen aktivist v Novem mestu. Po odhodu v partizane leta 1942 je deloval kot publicist in kulturni delavec ter organizator prvih organov na novo nastajajoče države po Dolenjski in Gorenjski. Kot delovni predsednik je v prvih dneh oktobra 1943 vodil Zbor odposlancev slovenskega naroda v Kočevju, ki je pravno utemeljil novo državo in sprejel sklep o priključitvi Pri-

morske k Sloveniji.

Po koncu vojne je bil v diplomatski službi (v Bonnu, Moskvi ...), ves čas dejaven na področju kulture in publicistike, leta 1982 pa izvoljen za ustavnega sodnika Republike Slovenije. Bil je član Mednarodnega biroja za mir in častni član Mednarodne interparlamentarne unije. Bogdan Osolnik je častni občan občine Trebnje in častni občan Mestne občine Novo mesto.

Kdor ga želi kot trdno osebnost bolje spoznati, lahko prebere njegovo osebno izpoved v knjigi s pomenljivim naslovom Z ljubeznijo skozi surovi čas, v kateri takoj na začetku zapiše: »Vsaka mladost je enkratna in neponovljiva ...« In naprej: »Mladost pripadnikov moje generacije je zaznamovalo dejstvo, da smo živeli v izredno vznemirljivem času, polnem usodnih dogajanj in svetovnih pretresov.« Verjamem, ker je bilo res tako. Zato pa je prav, da se je vodstvo društva odločilo tako, kot se je. Kličemo mu: »Še na mnoga in zdrava leta!«

TONI ŠKERLJ

Predsednik Društva Novo mesto Tomaž Golob je na prireditvi ob dvajsetletnici govoril o minulih in prihodnjih prizadevanjih društva za bolj prijetno življenje v našem mestu (Foto: B. Pucelj)

Prijatelji Novega mesta so v dvorani KC Janeza Trdine zbrano prisluhnili besedam predsednika Društva Tomaža Goloba (Foto: Boštjan Pucelj)

Nadaljevanje s 1. strani

zacijskim spremembam in postmodernim vrednotam sodobne družbe. Nekoč industrializacija, ki je številne odtrgala od njihovih korenin in jih pognala v mesta, danes pa vedno večja mobilnost, zasebnost ter časovna in prostorska pestrost preživljanja delovnega in prostega časa pehajo ljudi v odtujenost in izgubo istovetnosti.

Zahodna družba se sooča s hudo krizo, ki se kaže v izgubi smisla in idej, brezperspektivnosti, izgubi vsake tradicije, nepriznavanju avtoritet in v poudarjanju zgolj gmotnih vrednot. Civilna družba zaradi oslabilene vloge države in lokalnih skupnosti na področju upravljanja z okoljskimi, kulturnimi in človeškimi viri vedno bolj prevzema naloge in odgovornosti na področju dinamičnega usmerjanja sprememb z namenom, da se ob doslednem zagovarjanju javnega interesa prepreči zanemarjanje, propadanje, pretirano izrabo ali uničenje naravnih, kulturnih in družbenih virov v njihovem razvoju.

Slovenske nevladne organizacije, med katere prištevamo tudi Društvo Novo mesto, se vedno bolj dejavno vključujejo v vsakodnevne družbene dogajanje, sprejemajo svoj del odgovornosti za današnje in prihodnje stanje naše družbe in si pri svojem delu prizadevajo združevati posodabljanje in medsebojne povezanosti in odvisnosti držav z nacionalnimi kulturnimi vrednotami.

Novomeščani živimo v enem najbolj onesnaženih slovenskih mest.

Dvajset let Društva Novo mesto

Zato ni naključno, da se društvo v zadnjem obdobju tej težavi vnovič posebej posveča. V skladu s sodobnimi družbenimi smernicami in potrebami se povezujemo z društvi s podobnimi vrednotami in cilji delovanja. Skupaj z Društvom za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, ki se mu ob tej priložnosti v imenu našega društva še posebej zahvaljujem za vso pomoč in sodelovanje, delujemo v dveh evropskih projektih s področij okolja in zdravja prebivalcev.

V okviru projekta CO-HEIRS sta društvi pred kratkim pripravili tri delavnice v Novem mestu na omenjene vsebine ter tako povezali okoljska in socialna prizadevanja. Cilji tovrstnih delavnic, s katerimi bomo vsekakor nadaljevali, so spodbuditi državljane k prostovoljnemu delu v korist skupnosti, opozarjati na okoljska in zdravstvena vprašanja na lokalni in pokrajinski ravni, spodbujati okoljsko prijazne politike, širiti medkulturni dialog in prispevati k vključenosti družbi.

Društvo Novo mesto bo v prihodnje posebno pozornost posvetilo prav ozaveščanju javnosti ter opozarjanju pristojnih služb in širše javnosti na pereče okoljske zagate, ki še kako vplivajo na kakovost našega življenjskega okolja.

Toda ker je pomembno, da kot društvo tudi mi izvajamo okoljsko naravnano delovanje, želimo pridobiti status.

Razlogov je več. Tovrstnega društva, ki ima med drugim pravico sodelovati tudi pri izdaji okoljevarstvenih soglasij, še ni v jugovzhodni pokrajini. Novi status bo društvu omogočal projektno delo in prizadevanje za sredstva na raznih evropskih razpisih in razpisih pristojnega ministrstva.

Novomeščani živimo v enem najbolj onesnaženih slovenskih mest. Zato ni naključno, da se društvo v zadnjem obdobju tej težavi vnovič posebej posveča.

Sposobnost zagotavljanja lastnega denarja bo še kako pomembna, če želimo še naprej opravljati tradicionalne naloge društva, med drugim tudi izdajateljsko dejavnost.

Društva so živa, dokler so dejavni njihovi člani. Člani pa bodo čutili zavezanost društvu in bodo v njem dejavni, dokler se bodo lahko poistovetili s poslanstvom društva. Zato je pomembno, da v Društvu Novo mesto zagotavljamo demokratične pogoje za sodelovanje vseh zainteresiranih, saj bomo le tako sposobni prepoznati in reševati naloge v prostoru in se prilagajati novim izzivom v hitro spreminjajoči se družbi.

V društvu smo odprti za sodelovanje z vsemi sorodnimi društvi, lokalnimi skupnostmi ter širšo strokovno in laično javnostjo. Da bomo lahko v društvu v prihodnje še bolj družbeno dejavni in odzivni, smo ta mesec z razumeva-

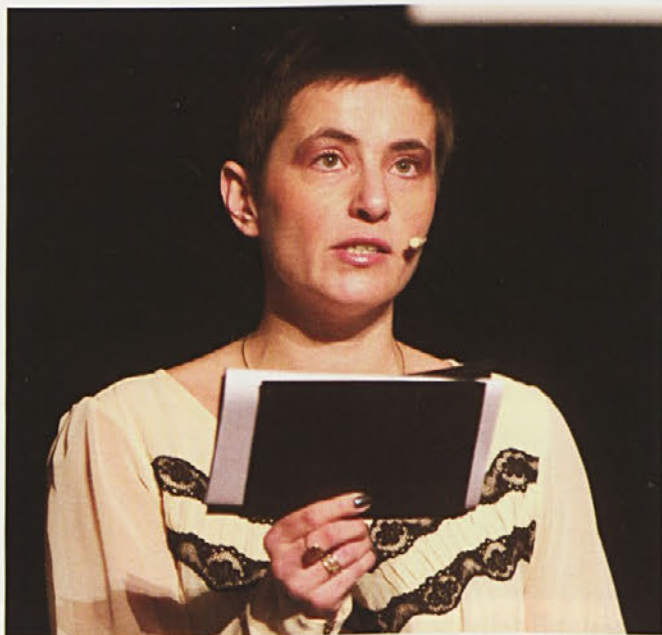
njem in pomočjo Mestne občine Novo mesto zaposlili tudi prvega delavca v okviru javnih del.

Da bi lahko bolj javno preverjali kakovost naših dejavnosti in v naša prizadevanja vključevali vsakega člana in širšo javnost, bomo še pred letnim zborom članov v marcu prenovili našo spletno stran, oblikovali spletno stran v enem od socialnih omrežij in na spletu ustvarili zbirno mesto za podajanje zamisli, pobud, pozivov k sodelovanju pa tudi kritike s predlogi izboljšav.

Bolj ko bomo člani dejavno sodelovali pri nalogah društva, bolj bomo lahko vplivali na društveno politiko in bolj se bomo počutili pripadni društvenim vzorom. Največja vrednota društva smo namreč člani in vsi, ki z naklonjenostjo spremljate naše delo. V društvo prihajamo mlajši, ki spoštujemo in nadaljujemo tradicijo starejših. Medgeneracijsko spoštovanje in sodelovanje sta ključ do uspešnega dela in nadaljnjega razvoja društva.

Članicam in članom Društva Novo mesto in vsem, ki nas dobronamerno spremljate in podpirate, iskrene čestitke ob dvajsetletnici društva. Bodimo ponosni na prehojeno pot in si še naprej prizadevajmo za nadaljnji razvoj društva. Vrednote, ki jih društvo goji in zagovarja, so naše skupne civilizacijske vrednote. Bodimo do njih odgovorni in spoštljivi, da bomo lahko družno prispevali k nadaljnjemu razvoju našega mesta in regije.

TOMAŽ GOLOB

Spored priredive je ustvarjalno in duhovito povezovala Nina Štampohar (Foto: Igor Vidmar)

Izjemna lega, izjemno gospodarstvo, ustvarjalna kulturna in izobraževalna dejavnost – kaj pa vse drugo? (Foto: Bojan Radovič)

Novo mesto – osiromašeno pokrajinsko središče

Pri obravnavi današnjih prostorskih in gospodarskih zagat Novega mesta ni mogoče prezreti dobro namernih opozoril, objavljenih v člankih o gospodarstvu ali predstavljenih na poslovnih posvetih, da Novo mesto ne opravlja več te svoje nekdane zgodovinske vloge ali vsaj ne v taki meri, kot bi bilo treba za rast in urejenost mesta oziroma bi bilo koristno tako za mesto kot za pokrajino.

V knjigi Inovativna jedra v regionalnem razvoju je na primer sedem razčlenjevalcev družbenih razmer opozorilo, da ima jugovzhodna pokrajina brez izobrazbe 22,7 % prebivalcev, Slovenija pa le 18 %, da ima država štiri univerze in 62 visokošolskih zavodov, vendar univerze pri nas ni, visokošolskih zavodov pa le 6, od tega se samo eden vzdržuje iz državnega proračuna.

Pred dvema letoma je bilo 112.718 študentov na slovenskih univerzah, od tega kar 8270 iz jugovzhodne pokrajine, ki so polnili najemniška stanovanja in menze v Ljubljani, Mariboru, Kopru, Novi Gorici in še kje. Izdatki za raziskovalno dejavnost so pri nas najnižji v državi in jih skoraj ni bilo izven industrije, medtem ko je pretežni del raziskovalcev v Ljubljani, plačani pa so iz državnega proračuna.

Slovenija ima kar 186 podpornih ustanov, ki povezujejo delovanje znotraj

Razvoj Novega mesta je bil v vseh časih tesno povezan in odvisen od razvoja jugovzhodnega dela Slovenije. Zlasti je imelo mesto kot pokrajinsko središče pomembno vlogo pri zagotavljanju gospodarske, socialne in kulturne podstati, ki je pogojevala gospodarno rabo naravnih in ustvarjenih danosti. Zato so druga urbana središča v pokrajini ustvarjalno sodelovala z Novim mestom ter tako zagotavljala sebi in mestu dokaj uspešen dolgotrajni razvoj in dodatna delovna mesta.

pokrajin, na našem območju pa jih je le osem. Manjkajo nam strokovna združenja, pisarne za prenos tehnologij, tehnološki parki, proizvodno-tržni grozdi, središča odličnosti, tehnološke mreže, razvitost samozaposlovanja in še mnogo drugega. Po mnenju piscev pokrajina ni sposobna preživeti sama sebe, njen razvoj nazaduje v gospodarski konkurenčnosti, naložbeni zagnanosti, pri preseljevanjih in trajnih presežkih nezaposlenih.

Podlaga za dohodnino se zmanjšuje zaradi nizkih plač na zaposlenega. Pisci menijo, da morajo biti prednostne naloge pokrajine izboljšanje prometne dostopnosti, razvoj lokalnih oskrbnih in zaposlitvenih središč, ponujanje cenejših zemljišč za poselitev in gospodarske dejavnosti, preoblikovanje kmetijstva, razvoj turizma in čezmejno sodelovanje.

Podobna opozorila o možnostih razvoja Novega mesta se ponavljajo tudi na posvetih, ki jih prireja-jojo Razvojni center, dru-

štva ekonomistov, načrtovalci rabe prostora in podobne organizacije. Prav te tudi podajajo stvarne rešitve, kot je na primer rešitev Dušana Pluta, ki ocenjuje, da je uresničitev samooskrbe pokrajine z vodo, energijo in hrano zares možna z ustvarjanjem čezmejnega sodelovanja, za kar pa je »nujno

zagotoviti v Novem mestu kakovostno in odlično vodstvo pokrajine, kar je v zdajšnjem času prednostna naloga in edinstvena priložnost za Novo mesto, kajti če bo spustilo to priložnost, se bo čezmejna regija uresničevala proti Zagrebu in Ljubljani«.

Podobno je razmišljanje o razvijanju ustvarjalnega univerzitetnega pokrajinskega središča, ki bi s svojimi raziskavami in izobraževanjem znatno pripomoglo k novim kakovostnim delovnim mestom.

Novo mesto ne bi smelo prezreti številnih resnih opozoril na svoje razvojne zaostanke v primerjavi z drugimi pokrajinami. To, da država še ni sprejela pokrajinske zakonodaje, ni opravičilo za nedelo in

brezbrizen odnos mesta do nujnih novih delovnih mest, ki so potrebna mladim in teže zaposljivim. Ko je bil omenjeni zakon o pokrajinah v razpravi, se mesto sploh ni odzvalo nanj, vsaj ne o tistem bistvenem delu, ki bi izvirne prihodke pokrajine omejil na minimum in povzročil neskladje s priporočili Evropske unije.

Pa tudi če bi bil zakon o pokrajinah danes sprejet, je jasno, da ga Novo mesto še dolgo ne bi moglo uresničevati, ker za to nalogo ni niti primerno pripravljeno, kje so šele sporazumi o razvojnih prednostih v čezmejni regiji, tuji naložbeniki, strateško načrtovanje, vključevanje ustvarjalnih dejavnikov avtomobilске in farma-

Dosedanji trije predsedniki Društva Novo mesto Tomaž Golob, Tone Škerlj in Mitja Simič so na prireditvi ob dvajsetletnici društva dobili spominska darilca (Foto: Boštjan Pucelj)

cevtске proizvodnje, blagovna znamka pokrajine in vse drugo, kar jo dela bogato.

Danes je vsak, še tako koristen predlog, pobuda, prednost ali novost od vsakega državljana, medija ali mesta Novega mesta brezobzirno zavržen z izgovorom »ni denarja«. Nikogar, ki daje tak odgovor, ni sram, da se ne potruži vsaj pojasniti, zakaj tako misli, kaj šele, da bi razmišljal o prednostih, potrebnih ustanovah za zagotavljanje denarja, o človeku, ki bi stvar izpeljal, in končno o posledicah, ki zaradi te ošabnosti nastajajo v družinah, v mestu, lokalni skupnosti in državi.

V času danes najbolj poniževanega povojnega obdobja, ko so bila mesta v pokrajini še v ruševinah, so pogumni in pametni ljudje Novega mesta, Metlike, Črnomlja in Trebnjega našli prostor, denar in strokovnjake, da so ljudem zagotovilo delo, izobraževalne in kulturne organizacije, kakovostno zdravstvo in prehrano, vsaj minimalno komunalno urejenost in vse drugo, kar je zadrževalo mlade doma in zagotavljalo dotok takrat pomanjkljivega strokovnega znanja.

Kako jim je to uspelo? V pokrajini so enotno in vsak s svojo odgovornostjo pri sledenju skupnim ciljem delovali z roko v roki politiki, gospodarstveniki in drugi, se veliko srečevali, pomagali in predvsem drug drugemu zaupali. Poskrbeli so, da so v pokrajini delovale in pomagale vse državne in republiške dejavnosti in, kar je najpomembnejše, imeli so svojo Dolenjsko banko,

Plesalci Plesnega studia Novo mesto so z razgibanim nastopom popestrili prireditev ob dvajsetletnici Društva Novo mesto (Foto: Boštjan Pucelj)

ki je znala pripeljati sama ali s pomočjo že omenjenih dovolj dolgoročnega denarja po primerni ceni. Danes ima Novo mesto le bančna okenca za zbiranje denarja, ki nato potuje v Ljubljano, Maribor, Ptuj ... kamor koli, samo v jugovzhodni pokrajini ga nič ne ostane.

Davkoplačevalci zdaj pokrivamo bančno luknjo v višini najmanj 4,5 milijarde evrov in naš prispevek ne bo skromen glede na dejstvo, da imamo v Novem mestu največjega davkoplačevalca. Bo od teh milijard kaj kapnilo tudi v našo pokrajino? V Trimo, Sekop, ... ali pa bodo poplačani le olepševalci mariborskih trgov

Takole so se po uradnem delu prireditve postavili pred fotografa pračlani – ustanovitelji Društva Novo mesto; od leve: Marjan Lapajne, Matjaž Verbič, Stane Škufca, Eva Simič, Staša Vovk, Marjan Moškon in Andrej Bartelj. Manjka Tone Škerlj (Foto: Boštjan Pucelj)

Poklepetati s pravimi meščani je v Novem mestu že bolj redka priložnost. V sproščenem pogovoru po končanem slavnostnem sporedu ob slastnih orehovitih rogljičkih, belokranjski pogači in domači kapljici, ki so jo prispevali člani Društva – vinogradniki, je padla tudi še kakšna dobra misel za prijaznejše mesto (Foto: Boštjan Pucelj)

in izvajalci del na njihovi medicinski fakulteti, tivolski dvori v Ljubljani, ptujski restavraciji antične arhitekturne dediščine, morda kaj v Novi Gorici ... Nisem še slišala, da bi se v Novem mestu kdo oglasil v zvezi s tem, in to kljub temu, da se za vse pobude odgovarja, da »ni denarja«.

In zakaj mislite, da imajo svojo banko v Celju, Kranju, Kopru ... Zakaj se zanjo bori Nova Gorica? Finance so stroka, znanost. Napačno in škodljivo

vo je razmišljanje, da se na finance razume vsak, posledice takega razmišljanja so nezaposlenost mladih, lenoba odgovornih, neizkoriščene priložnosti, nižji prihodki in manjši prilivi v lokalni in državni proračun ter nazadovanje dejavnosti, ki se plačujejo iz proračunov. Ljudje to vemo in imejte to pred seboj vedno in povsod vsi, ki imate visoke plače, visoke položaje in neučinkovite rezultate svojega dela.

JOŽA MIKLIČ

Med udeleženci programa Evropa za državljane so bili v mestu Marghita tudi Novomeščani; prva dva z leve sta Mitja Simič in Mateja Jaklič (Foto: Igor Vidmar)

IZKUŠNJE SLOVENSKE CIVILNE DRUŽBE

Sodelovanje v projektu REACTION

V Romuniji tudi o nastopu na volitvah

Predstavniki Društva Novo mesto Mitja Simič, Mateja Jaklič in Igor Vidmar smo se skupaj s predstavniki novomeškega Društva za razvijanje prostovoljnega dela kot družabniki v projektu Reaction iz programa Evropa za državljane udeležili drugega srečanja v romunskem mestu Marghita, kjer je bila tema več delavnic civilna družba kot dejavnik razvoja lokalnih skupnosti.

Mitja Simič je v Marghiti vodil delavnico na osrednjo temo, kjer je predstavil vlogo civilnih združenj – kakršno je tudi Društvo Novo mesto – v procesu odločanja v lokalnih skupnostih in odprl vprašanje, ali naj se taka združenja tudi formalno vključijo v odločanje, kot na primer člani mestnega sveta, ali pa naj odločanje, ki je praviloma v rokah politike, spremljajo kot kritični opazovalci od zunaj.

Večina udeležencev delavnice, ki so prišli iz dvanajstih držav iz jugovzhodne, jugozahodne, srednje in južne Evrope, v svojem

okolju ni vajena tovrstnega delovanja civilne družbe oziroma nevladnih organizacij, zato so izkušnje iz Novega mesta in Slovenije, kjer primerov, da se različne civilne iniciative in nevladne organizacije dejavno zavzemajo za dobrobit meščanov oziroma občanov, spremljali z velikim zanimanjem in v debatnem delu delavnice dali več predlogov, na kakšne načine mnenja, interese in zahteve občanov predstaviti in uveljaviti pri organih odločanja, med drugim prek medijev, lobistov, javnih tribun in okroglih miz, posvetov in tudi na druge načine v predvolilnem času, ko so kandidati najbolj pripravljeni poslušati glas ljudi.

Mateja Jaklič je predstavila primer delovanja civilne iniciative pri načrtovanju trase mednarodne cestne povezave skozi Mačkovec oziroma nasprotovanje rešitvi, ki jo je lokalnim prebivalcem vsilila država. Ker v tem primeru organi odločanja

niso upoštevali njihovega glasu, so se odločili celo za pritožbo na Evropsko komisijo.

Mitja Bukovec iz Društva za razvijanje prostovoljnega dela, ki je bil tudi vodja slovenske delegacije, je med drugim govoril o prostovoljstvu v krvodajalstvu. Sam sem v okviru delavnice o prostovoljstvu na socialnem in kulturnem področju prikazal delovanje slovenskih društev upokojencev, predvsem na kulturnem, športnem pa tudi socialnem področju. Predstavil sem tudi fenomen prostovoljnih gasilskih društev, v okviru katerih vsak dvajseti Slovenec deluje na področju prostovoljstva, in razložil, kako prostovoljni gasilci opravljajo izjemno družbeno pomembno delo, in to ne le v primeru požarov, ampak pogosto odigrajo ključno vlogo v sistemu pomoči in reševanja pri naravnih in drugih nesrečah. Zanimivo je, da z izjemo Hrvatov udeleženci srečanja iz drugih držav tovrstne dejavnosti prostovoljnih gasilcev niso poznali in so bili nad slišanim navdušeni.

IGOR VIDMAR

Mitja Simič je v V Marghiti vodil delavnico o civilnih združenjih (Foto: I.V.)

www.drustvo-novo-mesto.si

VLADIMIR IZZIV

Arhitekt, urbanist, publicist, univerzitetni profesor. Ena osrednjih osebnosti na področju slovenskega in jugoslovanskega urbanizma. Hrvatje so mu, kot so avtorju, neizmerno hvaležni za kulturni Split III, kar cenijo tudi svetovno znani arhitekti.

Tesno je bil povezan z Novim mestom. Za staro

mestno jedro je izdelal prostorske ureditvene pogoje, ki jih je v pretežni meri prevzel tudi veljavni novomeški občinski prostorski načrt.

Bil je član Društva Novo mesto in društva Dolenjska akademska pobuda, močno se je zavzemal za Drgančevje kot prostor za novo univerzitetno središče, kar je dolgoletna želja Novomeščanov.

*Noč trudna molči,
nezamudna beži
čez mestni trg luna sanjava.
Vse v mraku mirno,
na vodnjaku samo
tih vetrc z vodoj poigrava.*

Svoje bogato znanje je ne-sebično razdal študentom.

Mnogi, tudi novomeški arhitekti so se zato pogosto vračali k njemu na strokovne pogovore in tudi strokovno-prijateljska srečanja. Bil je izvrsten kuhar, ljubitelj vsega dobrega in lepega, poznavalec, ki je užival, kadar so uživali vsi, ki so bili z njim.

Janez Pirnat, dolgoletni Mušičev prijatelj, je ob njegovi smrti zapisal:

»Kaj je lahko v spominu čudnega in posebnega, če ne to, da je bolj živ in živahnejši od trenutka, ki ga doživljal. Kar naenkrat je vse v sedanjosti manj živo kot tisto, kar sem skupaj z Bracom doživljal v, denimo, davnih sedemdesetih letih

v Splitu. Tam je bilo v življenje vtakano ustvarjalno sodelovanje toliko različnih in raznovrstnih osebnosti, ki jih je znal samo Braco čudovito zediniti. In tako je nastalo srečanje med častitljivim urbanim prostorom preteklosti in nastajanjem novih urbanih prostorov prihodnosti. Urbanizem ni samo projektiranje prostorov, pač pa občutenje novega

utripa življenja, ne le posameznika, ampak vseh ljudi.

Bil je pojem našega urbanizma, eden tistih, ki ga je pro-

moviral tudi izven meja naše domovine, poznali so ga svetovni urbanisti, kot osebnost pa je segal daleč prek vseh narodnostnih in ideoloških meja. Razumel je razlike med ustvarjalci, s katerimi je sodeloval, a jih je znal povezati v ujemanje.

Bil je tudi čudovit risar in akvarelist. Vedno je imel pri sebi skicirko in si beležil vse, kar je videl zanimivega na svojih potovanjih; tako nam bodo tudi njegove čudovite risbe še naprej lepšale življenje.

Vse razumljeno in doživeto še vedno živi in živost duha ne umira.«

*Tiha in nema se vije krog mesta
in ga objema kot ljubica zvesta.
Zadnja luč sije še tam izmed vej,
Krka se vije počasi naprej.*

Adijo, adijo!

MARIJA GREGORČIČ
KOŽUH

izziv

poština plačana pri pošti
8101 Novo mesto

ŠTUDIJSKA KNIŽNICA
MIRANA JARCA
ROZMANOVA UL.
8000 NOVO MESTO